

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobkyně **A. S.**, bytem, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Veveří 7, 602 00 Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2016, č. j. 47000/3385/16/47091/010/FD-19/2016/ND2,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 3. 2016, č. j. 47000/3385/16/47091/010/FD-19/2016/ND2 se **z r u š u j e** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou žalobkyně napadala rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2016, č. j. 47000/3385/16/47091/010/FD-19/ 2016/ND2 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým dle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) žalovaná zamítla odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Znojmo (dále jen „OSSZ Znojmo“), ze dne 21. 1. 2016, č. j. 47015/1613/2016/110/SL/6302/R-NP/NnD/183/15 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), a rozhodnutí potvrdila. OSSZ Znojmo rozhodla v souladu s ust. § 15 odst. 2, § 32 a § 46 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“) a Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. 4. 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „Nařízení č.

883/2004) a jeho prováděcím předpisem č. 987/2009, že žalobkyni náleží peněžitá pomoc v mateřství od 1. 11. 2015 do 14. 5. 2016 při denní výši dávky 291 Kč.

Žalobkyně ke skutkovému stavu uvádí, že dne 19. 10. 2010 uplatnila u OSSZ Znojmo nárok na peněžitou pomoc v mateřství s nástupem dne 1. 11. 2015. Posledním zaměstnavatelem byl v období od 5. 6. 2015 do 4. 10. 2015 a od 5. 10. 2015 byla žalobkyně vedena v evidenci Úřadu práce Znojmo. OSSZ Znojmo byly posouzeny zákonné požadavky pro přiznání peněžitě pomoci v mateřství a žalobkyni byl nejdříve vypočítán denní vyměřovací základ ve výši 262 Kč, po nesouhlasu žalobkyně OSSZ Znojmo dospěla k částce ve výši 291 Kč. Po podaném odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaná dospěla ke stejnému výpočtu denního vyměřovacího základu jako OSSZ Znojmo a proto žalobkyně podala předmětnou žalobu. Ta nesouhlasí s výpočtem denního vyměřovacího základu z průměrné mzdy odpovídající profesi v České republice.

Dle žalobkyně mají správní orgány povinnost postupovat při výpočtu denního vyměřovacího základu podle čl. 21 bodu 2 Nařízení č. 883/2004, tedy že se při výpočtu bere v úvahu průměrná mzda vypočítaná ze skutečné mzdy žalobkyně, nikoliv z průměrné mzdy pro odpovídající pozici v České republice.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě odkazuje na obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí a dodává, že nárok na peněžitou pomoc v mateřství je zákonem o nemocenském pojištění vázán na účast na nemocenském pojištění v době nástupu na peněžitou pomoc v mateřství. Žalobkyně nebyla účastna nemocenského pojištění podle českých právních předpisů, neboť poslední výdělečnou činnost vykonávala v ..., kde byla účastna pojištění. Pokud by se vycházelo výlučně z vnitrostátní úpravy v zákoně o nemocenském pojištění, nárok na peněžitou pomoc v mateřství by v případě žalobkyně nevznikl. Jediná možnost, jak lze v jejím případě tento nárok založit, je započítat rakouské doby pojištění získané během výdělečné činnosti v ..., a to podle Nařízení č. 883/2004, z něhož je potřeba v tomto případě vycházet. Podle základního pravidla určujícího příslušnost k právním předpisům je osoba vykonávající výdělečnou činnost pojištěna pro sociální zabezpečení ve státě, na jehož území tuto činnost vykonává. Obvykle pracovník zaměstnaný v má z titulu jeho rakouského pojištění obdržet rovněž rakouské dávky, v případě, kdy se žalobkyně vrátila do státu svého bydliště, evidovala se na úřadu práce a uplatnila nárok na podporu v nezaměstnanosti, je však nutno vycházet ze speciálního pravidla v čl. 11 odst. 3 písm. c) Nařízení č. 883/2004, který stanoví, že na osobu pobírající dávky v nezaměstnanosti v souladu s čl. 65 podle právních předpisů členského státu bydliště se vztahují právní předpisy tohoto členského státu. Dle žalované tak žalobkyně přiznáním české podpory v nezaměstnanosti podle čl. 65 Nařízení č. 883/2004 začala podléhat, pokud jde o sociální dávky, českým právními předpisy a peněžitě dávky v nemoci a mateřství mohla nárokovat

podle české úpravy v zákonu o nemocenském pojištění, ačkoliv byla naposledy výdělečně činná v Vzhledem k absenci účasti na pojištění dle zákona o nemocenském pojištění však ke vzniku nároku na peněžitou pomoc v mateřství může dojít jedině v případě zohlednění rakouských dob pojištění na základě čl. 6 Nařízení č. 883/2004, který upravuje princip sčítání dob pojištění. Žalovaná poukazuje na rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci, který se mj. zabýval i otázkou výpočtu výše dotčené dávky, přičemž dovodil, že příslušná ustanovení unijního práva „*musí být vykládána v tom smyslu, že v případě, že se výše takové rodinné dávky, jako je dávka dotčená v původním řízení, určuje podle pravidel o dávkách v nemoci, musí být tato částka ve prospěch osoby, která v plné délce dosáhla doby výdělečné činnosti potřebné ke vzniku tohoto nároku na území jiné smluvní strany, vypočítána s přihlédnutím k příjmům osoby, která má srovnatelnou zkušenost a kvalifikaci a která na území členského státu, v němž je o tuto dávku žádáno, vykonává srovnatelnou činnost.*“ Tento závěr dle žalované vyplývá z čl. 21 Nařízení č. 883/2004 (totožný s čl. 23 Nařízení č. 1408/71, který se *ratione temporis* vztahoval na věc Bergström). Tento rozsudek umožnil přiznání peněžité pomoci v mateřství výlučně na základě dob pojištění získaných v jiném členském státě, zároveň však nepřipouští, že by pro výpočet výše této dávky mohl zohlednit skutečný příjem dosažený dotčenou osobou v rámci výdělečné činnosti v jiném státě. V takových případech totiž neexistuje „tuzemská“ doba pojištění a tedy ani „tuzemský“ příjem, je proto při výpočtu dávky potřeba vycházet z průměrného příjmu v dané profesi ve státě přiznávajícím dávku.

V replice k podanému vyjádření žalované žalobkyně zdůraznila čl. 6 a čl. 21 odst. 2 Nařízení č. 883/2004, dle nichž lze dovodit, že správní orgány měly použít k výpočtu doložený průměrný příjem z Rakouska. Dle žalobkyně je argumentace žalované vyhybavá.

Podle prvostupňového rozhodnutí OSSZ Znojmo ve zkráceném řízení nejprve posoudila splnění všech podmínek nároku na peněžitou pomoc v mateřství a poté přistoupila k vlastnímu výpočtu výše peněžité pomoci v mateřství v souladu s čl. 21 odst. 2 a 4 Nařízení č. 883/2004, dle něhož vycházela z údajů v Informačním systému o průměrných výdělcích v jednotlivých profesích, které zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí na svých webových stránkách a stanovila denní výši této dávky v částce 262 Kč (70 % z denního vyměřovacího základu z 373 Kč, vypočteného jako třicetina z částky 11 185 Kč). Žalobkyně s výší přiznané dávky nesouhlasila, čímž bylo zahájeno správní řízení o dávce. Na základě této žádosti OSSZ Znojmo prověřila správnost svého postupu v rámci zkráceného řízení a dospěla k závěru, že při výpočtu dávky použila hodnotu medián z tohoto informačního systému o průměrných výdělcích, nikoliv průměrnou hrubou mzdu u profese číšníci a servírky, která činila 12 436 Kč. Správně tedy dle OSSZ Znojmo měla být žalobkyni přiznána denní výše dávky v částce 291 Kč, neboť se jedná o 70 % z částky 415 Kč, což je jedna třicetina z průměrné hrubé mzdy po zaokrouhlení.

V napadeném rozhodnutí žalovaná přezkoumala prvostupňové rozhodnutí zejm. ve světle podaných námitek, v nichž žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s výší peněžité pomoci v mateřství. K tomu žalovaná v odůvodnění citovala čl. 21 odst. 2, 3 a 4 Nařízení č. 883/2004,

z nichž dle žalované vyplývá, že použití údajů, získaných z Informačního systému o průměrných výdělcích v jednotlivých profesích, které zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, je určeno nařízením Evropského parlamentu a Rady, které je stejně závazné, jako právní akty České republiky. Dále uvádí, že OSSZ Znojmo nemohla postupovat jinak, neboť je jako správní orgán vázána zněním zákona a obdobných právních aktů. Dle žalované, pokud by došlo k určení výše denní dávky na základě skutečných výdělků, OSSZ Znojmo by tímto porušila zákon. Na okraj žalovaná poznamenala, že úprava sociálních dávek vyplácených úřady práce není totožnou s právní úpravou týkající se dávek nemocenského pojištění.

Posouzení věci krajským soudem

Žaloba je důvodná.

Krajský soud předně uvádí, že v předmětné věci mezi stranami není spor o skutkový stav, nýbrž o způsob výpočtu výše denní dávky peněžité pomoci v mateřství. Jak je zřejmé ze správního spisu, OSSZ Znojmo při svém výpočtu vycházela z průměrné mzdy odpovídající profesi v České republice, žalobkyně má však za to, že OSSZ Znojmo měla vzít v úvahu průměrnou mzdu vypočítanou ze skutečné mzdy žalobkyně.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že je na místě rozhodnutí žalované zrušit pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to bez jednání v souladu s § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s. ř. s. Soud je ve správním soudnictví striktně vázán uplatněnými žalobními body, v jejichž intencích v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. napadené správní rozhodnutí podrobí soudnímu přezkumu. Z úřední povinnosti soud přihlíží k vadám, které způsobují nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí pojmově vylučuje jeho přezkum v mezích žalobních námitek. Soudní judikatura věnuje nemalou pozornost otázce nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64, všechny rozsudky dostupné na www.nssoud.cz), přičemž v tomto ohledu je za nepřezkoumatelné považováno především takové rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil, či kupříkladu rozhodnutí, které se opomíjí vypořádat s argumentací účastníka řízení. Jakkoliv se shora zmiňovaná judikatura týká zejména nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudních, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 11. 2012, č. j. 7 As 163/2012 - 18, dovodil, že v zásadě tytéž podmínky platí i pro posouzení přezkoumatelnosti rozhodnutí správních orgánů.

OSSZ Znojmo ve svém rozhodnutí uvádí, že při výpočtu výše peněžité pomoci v mateřství vycházela z čl. 21 odst. 2 a 4 Nařízení č. 883/2004. Žalovaná v napadeném rozhodnutí citovala čl. 21 odst. 2, 3 a 4 tohoto nařízení. Dle názoru správních orgánů prvního

i druhého stupně z tohoto článku vyplývá, že se při výpočtu dané dávky má použít údajů získaných z Informačního systému o průměrných výdělcích v jednotlivých profesích. Žalobkyně však předně poukazuje také na čl. 21 odst. 2 téhož nařízení, dle něhož mělo být k výpočtu dávky použit žalobkyní doložený průměrný příjem z

Mezi stranami není sporu o tom, že nárok na peněžitou pomoc v mateřství se primárně řídí legislativou státu pojištění, což bylo v případě žalobkyně Rakousko (čl. 11 odst. 1 písm. a) Nařízení č. 883/2004). Z čl. 11 odst. 3 písm. c) Nařízení č. 883/2004 však žalobkyni vznikl nárok na českou peněžitou pomoc v mateřství, i přesto, že poslední výdělečnou činnost vykonávala v Rakousku, a to z důvodu splnění specifických podmínek, kterými jsou účast na pojištění pro případ peněžitých dávek v nemoci a mateřství v jiném členském státě EU po dobu alespoň 270 dnů v období 2 let před předpokládaným dnem porodu, ukončení tohoto pojištění, registrace na Úřadu práce ČR a získání podpory v nezaměstnanosti a nakonec trvání ochranné lhůty z tohoto skončeného pojištění ke dni nástupu na mateřskou.

Podle čl. 21 odst. 2 Nařízení č. 883/2004 „[p]říslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy stanoví, že se peněžitá dávka vypočítává na základě průměrného příjmu nebo průměrného příspěvkového základu, určí tento průměrný příjem nebo průměrný příspěvkový základ výhradně ve vztahu k příjmům, jejichž vyplacení bylo potvrzeno, nebo příspěvkovým základům, které byly použity, během dob získaných podle uvedených právních předpisů.“

Podle odst. 3 cit. čl. „[p]říslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy stanoví, že se peněžitá dávka vypočítává na základě standardních příjmů, případně průměrných standardních příjmů, přihlíží výlučně k standardním příjmům nebo k případným průměrným standardním příjmům za doby získané podle uvedených právních předpisů.“

Podle odst. 4 cit. čl. „[o]dstavce 2 a 3 se použijí obdobně na případy, kdy právní předpisy používané příslušnou institucí stanoví zvláštní referenční období, které odpovídá v dotyčném případě buď zcela, nebo částečně dobám získaným dotyčnou osobou podle právních předpisů jednoho nebo více jiných členských států.“

Podle § 37 zákona o nemocenském pojištění „[v]ýše peněžitě pomoci v mateřství za kalendářní den činí 70 % denního vyměřovacího základu.“

Podle § 18 odst. 1 téhož zákona „[d]enní vyměřovací základ se stanoví tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období vydělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období, pokud se dále nestanoví jinak; jsou-li v rozhodném období vyloučené dny (odstavec 7), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Denní vyměřovací základ se zaokrouhluje s přesností na 2 platná desetinná místa.“

Soud na základě uvedeného dospěl k závěru, že z napadeného rozhodnutí není zřejmé, z jakého důvodu žalovaná dospěla k názoru, že se pro výpočet dávek musí použít údaje

získané z Informačního systému o průměrných výdělcích v jednotlivých profesích. Žalovaná pouze cituje odst. 2, 3, 4 čl. 21 Nařízení č. 883/2004, z nichž má dle jejího názoru uvedené vyplývat. Mezi odst. 2 a 3 je však značný rozdíl, neboť dle odst. 2 by nutně musela dospět ke stejnému závěru jako žalobkyně. Jednoznačně tak nelze vycházet z obou těchto ustanovení, neboť v každém je pravidlo výpočtu dávky stanoveno jinak. Dle pravidla v odst. 2 se předmětná dávka vypočítá na základě průměrného příjmu, který se určí výhradně ve vztahu k příjmům, jejichž vyplacení bylo potvrzeno a dle odst. 3 se dávka vypočítá na základě standardního příjmu. Zda použít pro výpočet dávky odst. 2 nebo 3 záleží na právních předpisech státu dávku přiznávající. Žalovaná se však žádným způsobem nezabývala výkladem těchto ustanovení a jejich promítnutí do českého právního řádu. Argumentace žalované je tak nesrozumitelná, když odkazuje na obě tato ustanovení. Správní orgány se navíc vůbec nevypořádaly s tím, jaká pravidla se při výpočtu dávky používají dle českých právních předpisů, neboť odst. 2 i 3 předmětného článku, na který odkazují, přímo stanoví, že „*příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy stanoví, že se peněžité dávky vypočítávají na základě průměrného příjmu/standardních příjmů...*“ Žalovaná tak dostatečně neodůvodnila, proč daný příjem žalobkyně dosažený v nelze považovat za tuzemský a je tak nezbytné při výpočtu dávky kalkulovat s příjmem průměrným v dané profesi.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu obecně musí být seznatelné, proč považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, z jakého důvodu považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009 - 46, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010 - 53, případně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008 - 109; obdobně též rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92 - 23). Uvedené platí předně za situace, kdy žalovaná i žalobkyně odkazují na stejná ustanovení Nařízení č. 883/2004, avšak jejich výklad je zcela rozdílný.

Žalovaná se s argumenty žalobkyně podrobně vypořádala až ve vyjádření k žalobě, v němž poukázala na judikaturu Soudního dvora EU a závěry z ní vyplývající. Soud však konstatuje, že nedostatek odůvodnění nelze nahradit podrobnou argumentací uvedenou ve vyjádření k žalobě (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002 - 25, publikovaný pod č. 73/2004 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71), neboť argumenty uvedené ve vyjádření k žalobě měly zaznít v odůvodnění napadeného rozhodnutí, a proto na takové dodatečné odůvodnění napadeného rozhodnutí nemůže být brán zřetel (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003 - 58, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 6. 2011, č. j. 4 As 21/2011 - 60).

Pro výše uvedené důvody soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je v tomto případě bez nutnosti nařízení jednání zrušil s tím, že věc se vrací žalované. Žalovaná je v dalším řízení vázána právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), tj. vypořádat se s odvolacími námitkami žalobkyně tak, aby bylo z rozhodnutí žalované zřejmé, jakými úvahami se žalovaná při výkladu čl. 21 Nařízení č. 388/2004 řídila.

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení, jak je ve výroku I. tohoto rozsudku uvedeno.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, která však žádné neúčtovala. Proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 6. září 2017

JUDr. Jana Kubenová, v.r.
samosoudkyně